

บทที่ 6 บทสรุป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบสามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กับสามก๊ก ฉบับการ์ตูนของ มิตรลีเทรู โยโกยามะ แปลโดยอังคณา รัตนจันทร์ ในด้านองค์ประกอบและกลวิธีการประพันธ์

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยทางมนุษยศาสตร์ และเสนอวิทยานิพนธ์แบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

1.1 รวบรวมหนังสือสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง(หน) และสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตรลีเทรู โยโกยามะ แปลโดยอังคณา รัตนจันทร์

1.2 รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสามก๊ก

1.3 รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวการศึกษาเปรียบเทียบเพื่อปรับใช้เป็นเกณฑ์สำหรับการศึกษาค้นคว้า

2. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบความสอดคล้องและความแตกต่างระหว่างสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตรลีเทรู โยโกยามะ แปลโดยอังคณา รัตนจันทร์ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหาการศึกษา

1. องค์ประกอบของงานเขียน

1.1 โครงเรื่อง

1.2 ตัวละคร

1.3 ฉาก

1.4 แนวคิด

2. กลวิธีการประพันธ์

2.1 กลวิธีการสร้างโครงเรื่อง

2.2 กลวิธีการสร้างตัวละคร

2.3 กลวิธีการสร้างฉาก

2.4 กลวิธีการเสนอแนวคิด

2.5 กลวิธีการเล่าเรื่อง

2.6 กลวิธีการนำเสนอเนื้อหา

3. ชั้นสรุปและนำเสนอผลงานในการศึกษาค้นคว้า

3.1 สรุปและอภิปรายผล

3.2 ให้ข้อเสนอแนะ

4. การนำเสนอผลงานการศึกษาค้นคว้า นำเสนอโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กับสามก๊กฉบับการ์ตูน ในด้านองค์ประกอบและกลวิธีการประพันธ์ พบว่าสามก๊กทั้งสองฉบับมีความเหมือนและความแตกต่างกันดังต่อไปนี้

1. โครงเรื่องและกลวิธีการสร้างโครงเรื่อง

1.1 โครงเรื่องใหญ่

ในด้านโครงเรื่องและกลวิธีการสร้างโครงเรื่อง ถึงแม้ว่าผู้แต่งสามก๊กทั้งสองฉบับจะยึดเค้าเรื่องมาจาก สามก๊กจี๋เอี้ยนหงษ์ของล่อกวนตงเหมือนกัน แต่ทั้งสองฉบับมีเนื้อเรื่องและโครงเรื่องที่แตกต่างกัน กล่าวคือ โครงเรื่องใหญ่ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นเรื่องราวการต่อสู้เพื่อแย่งชิงอำนาจความเป็นใหญ่ในแผ่นดินจีนของเหล่าขุนนาง ข้าราชการและเชื้อพระวงศ์ เนื่องจากพระมหากษัตริย์ไร้ความสามารถในการปกครองแผ่นดิน จนแผ่นดินจีนแบ่งออกเป็นสามก๊กต่อสู้แย่งชิงอำนาจกัน แต่ท้ายที่สุดทั้งสามก๊กถูกรวบรวมนำแผ่นดินจึงรวมเป็นหนึ่งอีกครั้ง แต่โครงเรื่องใหญ่ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เป็นเรื่องราวการต่อสู้ของจ๊กก๊กที่มีเล่าปี่เชื้อสายของราชวงศ์ฮั่นเป็นผู้นำ โดยมีศัตรูสำคัญคือวุยก๊กของโจโฉและง่อก๊กของซุนกวน แต่ท้ายที่สุดก็ต้องล่มสลายเนื่องจากขาดผู้นำที่มีความสามารถ ความหวังที่จะกอบกู้ราชวงศ์ฮั่นก็ต้องล้มเหลว

1.2 กลวิธีการสร้างโครงเรื่อง

ส่วนกลวิธีการสร้างโครงเรื่องใหญ่ในสามก๊กทั้งสองฉบับก็มีความเหมือนและแตกต่างกัน

คือ

1.2.1 กลวิธีในการเปิดเรื่องในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เปิดเรื่องด้วย

การบรรยายอธิบายพงศาวดารก่อนเริ่มเรื่องสามก๊ก โดยบรรยายเหตุการณ์บ้านในยุคราชวงศ์ฮั่น เลื่อมอำนาจ พระมหาจักรีอยู่ที่อำนาจของขันที เพื่อเป็นการปูพื้นฐานด้านประวัติศาสตร์ แก่ผู้อ่าน และต่อมาก็เกิดโจรโพกผ้าเหลืองซึ่งเหตุการณ์ในช่วงนี้เป็นการแนะนำตัวละครเอกของเรื่อง คือ เล่าปี่ กวนอู เตียวหุย รวมตัวกันอาสาปราบโจรโพกผ้าเหลือง แต่ในสามก๊กฉบับ การ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ มีกลวิธีการเปิดเรื่องด้วยภาพที่แสดงนาฏการหรือการกระทำของตัวละคร คือ ภาพเล่าปี่นั่งอยู่ริมแม่น้ำเหมือนนั่งคอยอะไรบางอย่าง ซึ่งการเปิดเรื่องเช่นนี้เป็น การสร้างความสนใจแก่ผู้อ่านให้เกิดความสงสัยและอยากติดตามเรื่องราว หลังจากนั้นแสดงสภาพ บ้านเมืองที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากกลุ่มโจรโพกผ้าเหลืองโดยใช้ภาพประกอบกับ เหตุการณ์การสนทนาของตัวละครและเริ่มแนะนำตัวละครเอกของเรื่องคือ เล่าปี่ ถึงแม้ว่าสามก๊ก ทั้งสองฉบับจะมีกลวิธีในการเปิดเรื่องที่แตกต่างกันแต่สามก๊กทั้งสองฉบับมีจุดประสงค์ในการเปิด เรื่องเพื่อให้ผู้อ่านได้รู้จักสถานการณ์บ้านเมืองในขณะนั้นและแนะนำตัวละครเอกของเรื่องเพื่อที่จะ พัฒนาเรื่องไปสู่ปมปัญหาและจุดจบของเรื่องตามจุดมุ่งหมายของผู้แต่งเหมือนกัน

1.2.2 กลวิธีการดำเนินเรื่อง ในด้านกลวิธีการผูกปมปัญหาหรือการสร้าง

ความขัดแย้ง พบว่าสามก๊กทั้งสองฉบับมีกลวิธีการสร้างความขัดแย้งที่เหมือนกันโดยใช้ความ- ขัดแย้งระหว่างมนุษย์ขัดแย้งกับมนุษย์ (Man Against Man) เป็นสำคัญแต่มีการผูกปมที่ก่อให้เกิด ความขัดแย้งต่างกัน กล่าวคือในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ผู้ประพันธ์ผูกปมปัญหาที่ เกิดจากความต้องการที่จะแย่งชิงอำนาจความเป็นใหญ่ของขุนนางและเชื้อพระวงศ์ ส่วนสามก๊กฉบับ การ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ผู้ประพันธ์ผูกปมปัญหาของเรื่องด้วยความต้องการที่จะกอบกู้ เอกราชของตัวละครเอกคือ เล่าปี่ จึงทำการต่อสู้กับฝ่ายอื่น ๆ ที่เข้ามาขัดขวาง

1.2.3 กลวิธีการพัฒนาเรื่องในสามก๊กทั้งสองฉบับมีกลวิธีการพัฒนาเรื่องที่เหมือน

กันคือ การพัฒนาเรื่องตามลำดับเหตุการณ์หรือตามเวลาปฏิทิน แต่มีความแตกต่างกันในด้าน รายละเอียดปลีกย่อยเรื่องของลำดับเหตุการณ์และเวลา เนื่องมาจากทั้งสองฉบับมีการผูกปมปัญหา ที่แตกต่างกัน นอกจากนั้นสามก๊กทั้งสองฉบับยังปรากฏกลวิธีการเล่าย้อนหลังอยู่ในบางช่วงเพื่อ แสดงประวัติหรือภูมิหลังของตัวละคร

นอกจากนั้นสามก๊กทั้งสองฉบับยังใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องเพื่อสร้างความสนใจของผู้อ่าน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความสนใจใคร่ที่จะติดตามเรื่องราว ได้แก่ การสร้างความกระหายใคร่รู้แก่ผู้อ่านให้จดจ่อกับเหตุการณ์ด้วยเรื่องราวการใช้สติปัญญา เล่ห์กล อุบายต่าง ๆ เข้าต่อสู้รบเคียงกัน และฉากการต่อสู้ระหว่างแม่ทัพ ขุนศึกที่เก่งกาจสามารถซึ่งสร้างความตื่นเต้นเร้าใจให้แก่ผู้อ่านอย่างยิ่ง การใช้ลางบอกเหตุล่วงหน้าเพื่อชี้แนะหรือบอกผู้อ่านว่าจะมีเหตุการณ์บางอย่างเกิดขึ้น ซึ่งปรากฏอยู่ 3 ลักษณะ คือ ลางบอกเหตุในลักษณะความฝัน ลางบอกเหตุที่เกิดจากปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ การใช้โหราศาสตร์การดูดาวและฤกษ์ยามต่าง ๆ

1.2.4 จุดสุดยอดของเรื่องพบว่าทั้งสองฉบับมีเหตุการณ์ที่เป็นจุดสุดยอดของเรื่องเหมือนกันคือ เหตุการณ์ตอนที่ขงเบ้งเสียชีวิต เนื่องจากขงเบ้งเป็นตัวละครเอกที่นับได้ว่าเป็นผู้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดที่สุดในเรื่องและเป็นตัวละครที่มีบทบาทความสำคัญในการช่วยให้เรื่องดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายของผู้แต่ง โดยในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ผู้ประพันธ์ต้องการเสนอเรื่องราวการต่อสู้ด้วยการใช้สติปัญญา เล่ห์กลต่าง ๆ เพื่อเอาชนะฝ่ายตรงข้ามและขงเบ้งก็เป็นตัวละครที่ถือได้ว่าเป็นความโดดเด่นในเรื่องความมีสติปัญญาที่สุดในเรื่อง การเสียชีวิตของขงเบ้งจึงส่งผลกระทบต่อเรื่องเป็นอย่างมาก ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เป็นเรื่องราวการต่อสู้เพื่อกอบกู้ราชวงศ์ฮั่นของจ๊กก๊กและผู้ที่มีบทบาทสำคัญเปรียบเสมือนเป็นมันสมองของจ๊กก๊กก็คือขงเบ้ง เมื่อขงเบ้งเสียชีวิตจึงส่งผลกระทบต่อจ๊กก๊กและโครงเรื่องเป็นอย่างมาก

1.2.5 จุดคล้ายปมปัญหา จากจุดสุดยอดของเรื่องคือ เหตุการณ์ที่ขงเบ้งเสียชีวิต เรื่องราวในสามก๊กทั้งสองฉบับก็เข้าสู่จุดคล้ายปมปัญหา ซึ่งทั้งสองฉบับมีจุดคล้ายปมปัญหาที่คล้ายคลึงกันโดยเรื่องการต่อสู้ของก๊กต่าง ๆ ก็ค่อย ๆ คลี่คลายลงด้วยก๊กต่าง ๆ อ่อนอำนาจลงและถูกปราบปรามในที่สุด แต่เหตุการณ์หรือรายละเอียดแตกต่างกัน กล่าวคือ ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เมื่อผ่านจุดสุดยอดคือ ขงเบ้งเสียชีวิต จ๊กก๊กก็อ่อนอำนาจเนื่องจากขาดผู้นำที่มีสติปัญญา ฝ่ายวุยก๊กหลังจากโจโฉตาย ภายในวุยก๊กก็เกิดการแย่งชิงอำนาจกันในหมู่พี่น้องจนในที่สุดก็ถูกตระกูลของสุมาอี้ยึดอำนาจ ฝ่ายง่อก๊กของซุนกวนไม่ต้องการที่จะทำสงครามอีกต่อไปก็สัญญาว่าจะไม่โจมตีจ๊กก๊กอีก แต่ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เมื่อขงเบ้งเสียชีวิต จ๊กก๊กก็ขาดผู้นำที่มีสติปัญญาบวกกับพระเจ้าเล่าเสี้ยนบุตรของพระเจ้าเล่าปี่ขาดความสามารถในการปกครอง ลุ่มหลงความสุขสำราญจนเกิดความแตกแยกในหมู่ข้าราชการ ส่งผลให้จ๊กก๊กอ่อนอำนาจลง

1.2.6 กลวิธีการจบเรื่องหรือปิดเรื่อง ในสามก๊กทั้งสองฉบับมีกลวิธีการปิดเรื่องที่แตกต่างกัน กล่าวคือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ใช้กลวิธีการปิดเรื่องด้วยการจบแบบมีความสุข (Happy Ending) ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ใช้กลวิธีการจบเรื่องด้วยการจบแบบไม่สมหวัง (Tragic Ending) กล่าวคือในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เมื่อปัญหาต่าง ๆ เริ่มคลี่คลายเรื่องราวก็ได้ดำเนินมาถึงจุดจบโดยก๊กต่าง ๆ ถูกปราบปรามและแผ่นดินจีนก็รวมเป็นหนึ่งอีกครั้งภายใต้การปกครองของราชวงศ์ใหม่ และในตอนจบผู้ประพันธ์ได้บรรยายถึงความสงบสุขของแผ่นดินจีนซึ่งเป็นการจบเรื่องที่ไม่ทิ้งปัญหาให้แก่ผู้อ่าน ในขณะที่สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ จบเรื่องด้วยความสูญเสีย ความล้มเหลวของจ๊กก๊กที่ไม่สามารถกอบกู้ราชวงศ์ฮั่นไว้ได้ในท้ายที่สุดจ๊กก๊กก็ล่มสลาย ผู้เขียนจบด้วยการบรรยายถึงความล้มเหลวของจ๊กก๊กและได้กล่าวทิ้งท้ายให้ผู้อ่านคาดเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตว่า "...เหล่าผู้กล้าที่ทุ่มเทความรู้ความสามารถทั้งหมดเพื่อสร้างบ้านเมืองก็สลายไปด้วย เสียงที่ได้ยินหลังจากนี้ก็คือ เสียงยางก้าวเข้ามาของราชวงศ์ใหม่นั้นเอง" (มิตสึเทรุ โยโกยามะ, ม.ป.ป. เล่ม 60, หน้า 208) จากข้อความดังกล่าวเป็นการบอกผู้อ่านว่าเมื่อราชวงศ์ฮั่นล่มสลายแล้ว ต่อไปก็จะมีราชวงศ์ใหม่มาปกครองแผ่นดินจีน เป็นการจบแบบทิ้งให้ผู้อ่านคิดและคาดเดาโดยผู้เขียนได้ชี้แนะไว้เป็นนัย

1.3 โครงเรื่องย่อย

ในด้านโครงเรื่องย่อยในสามก๊กทั้งสองฉบับต่างก็เป็นโครงเรื่องย่อยที่ส่งผลกระทบต่อโครงเรื่องใหญ่ในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ โครงเรื่องย่อยที่ส่งผลกระทบต่อตัวละคร โครงเรื่องย่อยที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง โครงเรื่องย่อยที่ช่วยในการเปลี่ยนอารมณ์ของผู้อ่านและเพื่อเพิ่มความสนุกสนาน

โครงเรื่องย่อยที่พบในสามก๊กทั้งสองฉบับมีอยู่มากมายซึ่งส่วนใหญ่จะเหมือนกันเนื่องมาจากสามก๊กทั้งสองฉบับได้เค้าเรื่องมาจากสามก๊กของล่อกวนตง แต่ก็มีโครงเรื่องย่อยบางส่วนของที่แตกต่างกันในรายละเอียดของเหตุการณ์หรือบางโครงเรื่องผู้ประพันธ์ได้เพิ่มเติมเข้ามาเพื่อให้เรื่องบรรลุตามจุดมุ่งหมายของผู้แต่ง ตัวอย่างเช่น

1.3.1 โครงเรื่องย่อยที่ปรากฏในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) แต่ไม่ปรากฏในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ได้แก่ โครงเรื่องย่อยเกี่ยวกับเล่าใต้และตันต้า โครงเรื่องย่อยของฮองฮูสงกับจูฮีรบกับโจรโพกผ้าเหลือง โครงเรื่องย่อยเกี่ยวกับโจโจปราบฮ้วนเสี้ยวและปราบหัวเมืองเจียงตะวันตก โครงเรื่องย่อยเกี่ยวกับซุนกวนตาย และโครงเรื่องย่อยเกี่ยวกับสุมาเอียน

1.3.2 โครงเรื่องย่อที่ปรากฏในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ แต่ไม่ปรากฏในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ได้แก่ โครงเรื่องย่อเกี่ยวกับเล่าปี่และองค์หญิงผีหยง โครงเรื่องย่อเกี่ยวกับครอบครัวของเล่าซำ โครงเรื่องย่อเกี่ยวกับแม่ของเล่าปี่

1.3.3 นอกจากนั้นยังพบว่าโครงเรื่องย่อบางโครงเรื่องที่เป็นเหตุการณ์เดียวกันในสามก๊กทั้งสองฉบับจะมีรายละเอียดที่แตกต่างกันในบางส่วน เช่น โครงเรื่องย่อตอนเล่าปี่กวนอู เดียวหุย สาบานเป็นพี่น้องกัน ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ทั้งสามคนสาบานกันใต้ต้นยี่โถ ณ บ้านเดี่ยวหุย แต่ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ทั้งสามคนสาบานกันที่สวนท้อ ณ บ้านเล่าปี่ เนื่องจากเจ้าพระยาพระคลัง (หน) แปลสามก๊กในลักษณะการแปลแปลดังนั้นจึงต้องการที่จะถ่ายทอดเรื่องราวสามก๊กให้ใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมในเมืองไทยมากที่สุด โดยเปลี่ยนจากสวนท้อเป็นใต้ต้นยี่โถเพราะคนในสมัยนั้นคงไม่รู้จักต้นท้อว่ามีลักษณะอย่างไร

นอกจากนั้นความคลาดเคลื่อนในเรื่องสถานที่อาจเนื่องมาจากแปลและการถ่ายทอดของทั้งสองฉบับมีความคลาดเคลื่อนจากต้นฉบับภาษาจีนก็เป็นได้ ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ที่โจโฉรับสุราให้กวนอูก่อนที่กวนอูจะออกไปตัดหัวหัวหน้าโจรโพกผ้าเหลือง ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กวนอูรับสุราหลังจากตัดหัวหัวหน้าโจรโพกผ้าเหลืองได้ แต่ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ กวนอูรับสุรามาดื่มนก่อนออกไปตัดหัวหัวหน้าโจรโพกผ้าเหลือง หรือโครงเรื่องย่อตอนที่แฮหัวตุ้นโดนยิงลูกตา ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) แฮหัวตุ้นดึงลูกธนูออกมาโดยมีลูกตาติดมาด้วยและแฮหัวตุ้นก็กินลูกตาตัวเอง แต่ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ไม่ปรากฏว่าแฮหัวตุ้นกินลูกตาตัวเองแต่กลับโยนทิ้งไป สาเหตุเนื่องมาจากเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ต้องการที่จะสร้างความตื่นเต้นและสนุกสนานจากเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่เกินจริง - ผิดธรรมชาติของตัวละคร จึงกำหนดพฤติกรรมของตัวละครโดยให้แฮหัวตุ้นกินลูกตาตัวเอง

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าสามก๊กทั้งสองฉบับจะมีเนื้อหาหรือรายละเอียดในโครงเรื่องที่แตกต่างกันบางในบางส่วนนั้น ทั้งนี้และทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์และกลวิธีการเสนอเนื้อหาของผู้ประพันธ์ที่จะดำเนินเรื่องในสามก๊กให้ชวนติดตามและผู้อ่านเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

2. ตัวละครและกลวิธีการสร้างตัวละคร

2.1 ตัวละคร

การศึกษาตัวละครในสามก๊กทั้งสองฉบับพบตัวละคร 2 ประเภทคือ ตัวละครเอกและตัวละครรอง ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ต่างก็ให้ความสำคัญกับ เล่าปี่ โจโฉ ขงเบ้ง เหมือนกันโดยทั้งสองฉบับจัดว่าตัวละครทั้งสามตัวเป็นตัวละครเอกเพราะเป็นตัวละครที่มีบทบาทสำคัญในเรื่อง แต่ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ยังให้ความสำคัญกับ ชุนกวน อีกด้วยเนื่องจากสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) มีโครงเรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้แย่งชิงอำนาจระหว่างสามก๊ก ดังนั้นชุนกวนจึงมีบทบาทสำคัญต่อโครงเรื่องเพราะเป็นหนึ่งในผู้นำสามก๊ก ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ จัดชุนกวนเป็นตัวละครรองที่มีบทบาทต่อเรื่องในด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ มีโครงเรื่องเกี่ยวกับการต่อสู้เพื่อกอบกู้ราชวงศ์ฮั่นของเล่าปี่ที่มีขงเบ้งเป็นที่ปรึกษาคนสำคัญ และก๊กที่ทำการรบกับจ๊กก๊กของเล่าปี่คือวุยก๊กของโจโฉ โดยทั้งสองก๊กจะใช้องก๊กของชุนกวนเพื่อถ่วงดุลอำนาจ ดังนั้นชุนกวนจึงไม่มีบทบาทสำคัญมากนักภายในเรื่อง

2.2 กลวิธีการสร้างตัวละคร

2.2.1 กลวิธีการสร้างตัวละครเอก ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กับสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ มีความเหมือนและแตกต่างกัน คือ

2.2.1.1 เล่าปี่ ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นตัวละครที่มีลักษณะซับซ้อนคือ มีพฤติกรรมและอารมณ์เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์โดยมีลักษณะที่โดดเด่นคือ เป็นตัวละครที่มีจิตใจโอบอ้อมอารี มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดและมีอารมณ์อ่อนไหวเหมือนคนทั่วไป ส่วนรูปร่างหน้าตามีลักษณะที่เกินจริงแต่มีความสมจริงในด้านลักษณะนิสัย ส่วนกลวิธีในการนำเสนอจะใช้การบรรยายหรือพรรณนา นาฏการของตัวละคร และจากบทสนทนาของตัวละคร

ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ พบว่า เล่าปี่ เป็นตัวละครที่มีลักษณะซับซ้อนคือ มีพฤติกรรมและอารมณ์เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์โดยมีลักษณะที่โดดเด่นคือ เป็นตัวละครที่มีจิตใจโอบอ้อมอารี มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดและมีอารมณ์อ่อนไหวเหมือนคนทั่วไป ส่วนรูปร่างหน้าตาและลักษณะนิสัยมีลักษณะสมจริง ใช้กลวิธีในการนำเสนอด้วยภาพฉายเส้น ประกอบกับการบรรยายหรือพรรณนา ประกอบกับบทสนทนาของตัวละคร และจากนาฏการของตัวละคร

2.2.1.2 ขงเบ้ง ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นตัวละครที่มีลักษณะซับซ้อน มีนิสัยสุขุมรอบคอบ มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด แต่ก็มีอารมณ์อ่อนไหวเหมือนกับคนทั่วไป มีรูปร่างสูงใหญ่ สูงหกศอก มีใบหน้าขาว ส่วนกลวิธีการนำเสนอจะใช้การบรรยายหรือพรรณนา จากการรำพึงของตัวละคร จากบทสนทนาของตัวละคร

ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ขงเบ้ง เป็นตัวละครที่มีลักษณะไม่ซับซ้อน มีนิสัยสุขุมรอบคอบ มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีรูปร่างสมส่วนไว้หนวดไว้เคราและจะถือพัดขนนกเสมอ กลวิธีการนำเสนอจะนำเสนอด้วยภาพลายเส้นประกอบกับบทสนทนา ประกอบกับการบรรยายหรือพรรณนา และจากการรำพึงหรือความคิดของตัวละคร

2.2.1.3 ใจโจ ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นตัวละครที่มีลักษณะซับซ้อน มีลักษณะเป็นตัวละครที่มีสติปัญญาและความสามารถในการรบ เป็นนักปกครองที่เด็ดขาด ยุติธรรม แต่มีนิสัยโหดเหี้ยมมีความทะเยอทะยานใฝ่สูง มีรูปร่างสูงใหญ่ จักขุเล็กหนวดยาว มีกลวิธีการเสนอด้วยการบรรยายหรือพรรณนา จากบทสนทนาของตัวละคร

ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ใจโจ เป็นตัวละครที่มีลักษณะซับซ้อน มีลักษณะเป็นตัวละครที่มีสติปัญญาและความสามารถในการรบ เป็นนักปกครองที่เด็ดขาด ยุติธรรม แต่มีนิสัยโหดเหี้ยมมีความทะเยอทะยานใฝ่สูง มีกลวิธีการเสนอด้วยภาพลายเส้นประกอบกับการบรรยายหรือพรรณนา ประกอบบทสนทนาของตัวละคร

เมื่อเปรียบเทียบตัวละครเอกและกลวิธีการสร้างตัวละครในสามก๊กทั้งสองฉบับพบว่า มีความเหมือนกันในด้านลักษณะนิสัยของตัวละครเอก แต่ในด้านรูปร่างจะมีความแตกต่างกัน ส่วนในด้านกลวิธีการนำเสนอในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะใช้ภาษาร้อยแก้วในการนำเสนอ โดยใช้การบรรยายหรือการพรรณนา จากบทสนทนาของตัวละคร แต่สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เป็นสามก๊กในรูปแบบการ์ตูน ดังนั้นการนำเสนอจึงใช้ลายเส้นหรือภาพการ์ตูนมาประกอบทำให้ผู้อ่านเห็นลักษณะรูปร่างตัวละครด้วยภาพแทนที่จะเห็นได้จากการบรรยายของผู้ประพันธ์และผู้อ่านจินตนาการตามสิ่งที่ผู้ประพันธ์นำเสนอ

2.2.2 กลวิธีการสร้างตัวละครรองหรือตัวละครประกอบ จะเห็นว่าสามก๊กเป็นวรรณคดีเรื่องยาวที่มีตัวละครมากกว่า 4,000 ตัว แต่เมื่อถูกถ่ายทอดมาเป็นสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และสามก๊กฉบับการ์ตูน ผู้ประพันธ์ทั้งสองมีจุดประสงค์ในการแต่งแตกต่างกัน มีรูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างกัน ทำให้ทั้งสองฉบับมีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาบางส่วนจากต้นฉบับภาษาจีน รวมทั้งการลดหรือตัดตัวละครที่ผู้ประพันธ์เห็นว่าไม่จำเป็นหรือไม่มีผลกระทบต่อเรื่อง หรือเพิ่มตัวละครใหม่เข้ามาเพื่อช่วยด้านใดด้านหนึ่งในเรื่อง

ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะมีจำนวนตัวละครมากกว่าในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ และยังให้รายละเอียดเกี่ยวกับชื่อของตัวละครมากกว่าฉบับการ์ตูน นอกจากนี้ยังพบตัวละครองหลายตัวไม่ปรากฏในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เนื่องจากสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ มีจุดประสงค์ที่จะให้ผู้อ่านที่เป็นเยาวชนได้เรียนรู้เรื่องราวสามก๊กในรูปแบบที่ง่ายกว่า ดังนั้นเนื้อหาจึงมีความกระชับ มีการตัดเหตุการณ์บางเหตุการณ์ที่ผู้เขียนคิดว่าไม่สำคัญออก นอกจากนี้ยังลดบทบาทของตัวละครบางตัวเป็นเพียงตัวละครประกอบจากเท่านั้น ตัวละครองในสามก๊กทั้งสองฉบับเป็นตัวละครที่มีบทบาทไม่มากนักภายในเรื่อง โดยมีบทบาทในทางใดทางหนึ่งของเรื่อง อย่างไรก็ตามในสามก๊กทั้งสองฉบับพบว่าตัวละครองมีบทบาทเพื่อช่วยในการดำเนินเรื่อง ตัวละครที่ช่วยเสริมลักษณะของตัวละครเอกให้เด่นชัดขึ้น และตัวละครองที่ช่วยสร้างอารมณ์ขันและผ่อนคลายความตึงเครียดภายในเรื่องเหมือนกัน

3. ฉากและกลวิธีการสร้างฉาก

3.1 ฉาก

ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ มีฉากและกลวิธีการสร้างฉากที่เหมือนกัน กล่าวคือ พบฉาก 2 ประเภท ได้แก่ ฉากจริงและฉากสมมุติ มีลักษณะฉากทั้งที่เป็นฉากกายภาพและฉากนามธรรม โดยมีกลวิธีในการสร้างฉากให้มีสภาพสมจริง สร้างฉากให้มีลักษณะเหนือจริง และฉากตามจินตนาการ แต่สามก๊กทั้งสองฉบับมีความแตกต่างกันด้านรายละเอียดในฉาก

3.1.1 ประเภทของฉาก

ประเภทฉากจริง สามก๊กทั้งสองฉบับใช้ฉากจริงเป็นหลักเพราะเป็นเรื่องราวพงศาวดารจีนเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงตามประวัติศาสตร์ แต่ทั้งสองฉบับมีความแตกต่างกันในด้านเวลา คือ มีการระบุระยะเวลาในเหตุการณ์บางเหตุการณ์คลาดเคลื่อนกัน และมีลักษณะการระบุเวลาแตกต่างกัน คือ ในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) มีการระบุเวลาตามอายุการขึ้นครองราชของพระมหากษัตริย์หรือระยะเวลาตามอายุของตัวละครโดยระบุเวลาแบบไทย เช่น ขงเบ้งเสียชีวิตในเดือนสิบแรมแปดค่ำ ขณะอายุได้ห้าสิบสี่ปี แต่ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ จะระบุเวลาแบบจีน โดยมีคำอธิบายเทียบเป็นปีพุทธศักราชเป็นบรรณานุกรมท้ายหน้า เช่น โจโฉถึงกรรมในปีเจี้ยนอันที่ 25 (ค.ศ.220 หรือ พ.ศ.763) ขณะอายุได้ 66 ปี

นอกจากนั้นในเรื่องของสถานที่และการเรียกชื่อสถานที่ในบางฉากจะมีความแตกต่างกัน ถึงแม้ว่าทั้งสองฉบับมีเค้าเรื่องมาจากสามก๊กฉบับภาษาจีนของล่ากวन्दงเหมือนกัน แต่สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นการแปลโดยแปลงจากฉบับจีนเป็นภาษาไทย ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เป็นการแปลงจากฉบับภาษาจีนเป็นรูปแบบการ์ตูนญี่ปุ่น และ อังคณา รัตนจันทร์ ได้แปลจากการ์ตูนญี่ปุ่นเป็นการ์ตูนญี่ปุ่นในภาคภาษาไทย ดังนั้นจึงส่งผลให้การเรียกชื่อสถานที่หรือสถานที่ในบางเหตุการณ์แตกต่างคลาดเคลื่อนกันตามการออกเสียงและความคุ้นเคยของผู้แปล

ประเภทจากสมมุติ พบว่าทั้งสองฉบับเป็นฉากที่มีอยู่จริงนำมาสมมุติตกแต่งใหม่ตามจินตนาการ ซึ่งฉากเหล่านั้นจะเป็นฉากหรือปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติเพื่อสร้างความตื่นเต้นเร้าใจแก่ผู้อ่าน แต่เนื่องจากจากสมมุติเป็นฉากที่เกิดจากการนำฉากจริงมาตกแต่งรายละเอียดตามจินตนาการของผู้แต่ง ซึ่งผู้แต่งทั้งสองฉบับเป็นคนละคน จินตนาการของแต่ละครก็แตกต่างกันจึงส่งผลให้รายละเอียดในฉากมีความแตกต่าง

3.1.2 ลักษณะของฉาก

ในด้านลักษณะของฉากที่เป็นฉากกายภาพและฉากนามธรรม เนื่องจากสามก๊กทั้งสองฉบับมีความแตกต่างกันในเรื่องรูปแบบการนำเสนอ กล่าวคือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) นำเสนอเรื่องราวโดยการใช้ภาษาร้อยแก้วในการบรรยายและพรรณนา ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ มีรูปแบบการนำเสนอด้วยภาพลายเส้น ดังนั้นการนำเสนอฉากที่เป็นทั้งฉากกายภาพและฉากนามธรรมผู้ประพันธ์จึงเสนอรายละเอียดภายในฉากแตกต่างกัน กล่าวคือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ผู้แต่งจินตนาการฉากและเสนอต่อผู้อ่านด้วยการพรรณนาและบรรยายให้ผู้อ่านจินตนาการตามคำบรรยายและพรรณนา ซึ่งฉากหรือภาพที่ผู้อ่านเห็นอาจมีความแตกต่างกันตามประสบการณ์ส่วนตัวของผู้อ่าน แต่ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ผู้แต่งเสนอฉากต่าง ๆ ด้วยภาพลายเส้น ผู้อ่านจึงเห็นฉากต่าง ๆ จากภาพลายเส้นที่ไม่แตกต่างกัน

3.2 กลวิธีการสร้างฉาก

กลวิธีในการสร้างฉาก ในสามก๊กทั้งสองฉบับมีกลวิธีในการสร้างให้มีสภาพสมจริงเหมือนกัน คือ มีการระบุเวลา ชื่อสถานที่ จึงทำให้ฉากนั้นมีความสมจริง และใช้กลวิธีการสร้างตามจินตนาการเพื่อให้ความสนุกสนานและตื่นเต้นเร้าใจแก่ผู้อ่าน โดยเฉพาะฉากการต่อสู้และชิงไหวชิงพริบของตัวละคร แต่เนื่องจากสามก๊กทั้งสองฉบับมีรูปแบบการนำเสนอที่ต่างกัน

เนื่องจากผู้แต่งเป็นคนละคนดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น จึงส่งผลให้การสร้างจากตามจินตนาการมีรายละเอียดของฉากที่แตกต่างกันไปด้วย

4. แนวคิดและกลวิธีการสร้างแนวคิด

4.1 แนวคิด

แนวคิดในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) คือ กลยุทธ์ทั้งด้านการศึกสงครามและด้านการเมืองการปกครองประเทศที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้นั้น นอกจากส่วนหนึ่งต้องอาศัยกำลังพลที่มีความสามารถในการทำสงครามและผู้ปกครองที่มีคุณธรรมแล้ว กลยุทธ์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การใช้สติปัญญาในการบริหารจัดการ การวางแผนอย่างชาญฉลาด ซึ่งสามารถแยกได้เป็น

4.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับยุทธ์ทางการเมืองการสงคราม คือ การทำสงครามนอกจากจะอาศัยกำลังพลที่มีความสามารถและมีจำนวนมากแล้วนั้น ที่สำคัญจะต้องอาศัยสติปัญญา ความรู้ทางด้านยุทธศาสตร์และยุทธวิธีในการทำสงครามเป็นอย่างดี เพื่อให้เข้าศึกเพลิงพล้ำเสียทีเพื่อฝ่ายของตนจะได้มีชัยชนะ

4.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์ทางการเมืองการปกครอง คือ ผู้ปกครองที่ประสบผลสำเร็จจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีสติปัญญา ความสามารถในการบริหารบ้านเมือง ใฝ่หาผู้มีความรู้ความสามารถมาช่วยบริหารบ้านเมือง และความจงรักภักดีต่อชนชั้นปกครองของบรรดาข้าราชการบริวาร กล่าวคือ ในสามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะเน้นความจงรักภักดีต่อตัวบุคคล คือ จงรักภักดีต่อผู้ปกครองหรือผู้ที่เป็นนาย แต่ไม่เน้นความจงรักภักดีต่อราชวงศ์

ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ มีแนวคิดของเรื่องคือ ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นวีรบุรุษนอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีความสามารถในการปกครองแล้วนั้น ที่สำคัญจะต้องเป็นผู้ที่มีสติปัญญาและความสามารถด้านกลยุทธ์ทางพิชัยสงคราม เพื่อปกป้องและรักษาความมั่นคงสงบสุขของบ้านเมือง

จะเห็นว่าสามก๊กทั้งสองฉบับมีแนวคิดที่แตกต่างกัน เนื่องมาจากสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ผู้ประพันธ์มีจุดประสงค์ในการแปลสามก๊กจากฉบับภาษาจีนมาเป็นภาษาไทยเพื่อใช้เป็นตำราพิชัยสงคราม ดังนั้นแนวคิดสำคัญของเรื่องจึงเป็นแนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์ทางการเมืองการสงคราม เพราะผู้ประพันธ์ต้องการมุ่งเน้นเรื่องกลยุทธ์การทำสงคราม กลอุบายทางการเมืองในสามก๊ก เช่น กลอุบายทางการทูต กลอุบายการลวงข้าศึกไม่ว่าจะเป็นการลวงว่ามีกำลังน้อยหรือลวงว่ามีกำลังมาก การโจมตีข้าศึกด้วยไฟด้วยน้ำ หรือยุทธวิธีการจัด

กระบวนทัพ การหาทำเลที่ตั้งค่ายที่ดีไม่มีจุดอ่อนให้ศัตรูโจมตีได้ง่าย หรือกลยุทธ์ทางการเมืองต่าง ๆ เพื่อให้ข้าราชการได้ศึกษาเพื่อนำแนวคิดเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการปกป้องรักษาประเทศ

ส่วน สามก๊ก ฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ผู้ประพันธ์ต้องการถ่ายทอดสามก๊กในรูปแบบที่ง่ายขึ้น โดยมุ่งเน้นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และสอดแทรกแนวคิดเรื่องคุณธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน ดังนั้นแนวคิดสำคัญในเรื่องจึงเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการประพฤติตัวเพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นวีรบุรุษจะต้องเป็นผู้ที่มีสติปัญญาควบคู่ไปกับคุณธรรมเพื่อให้เยาวชนที่ศึกษาเรื่องสามก๊ก นอกจากจะารู้เรื่องราวในสามก๊ก สนุกสนานเพลิดเพลินกับการใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เข้าต่อสู้กันแล้ว ยังสอดแทรกเรื่องคุณธรรมอีกด้วย เช่น ความโอบอ้อมอารี ความกตัญญู ความซื่อสัตย์

4.2 กลวิธีการสร้างแนวคิด

กลวิธีการสร้างแนวคิดที่ผู้แต่งใช้ในการแสดงทัศนะหรือข้อคิดเห็นที่ปรากฏในสามก๊กทั้งสองฉบับเหมือนกัน คือ กลวิธีสร้างแนวคิดโดยกำหนดจากสาระที่นำมาปรุงแต่งในเรื่อง จะเห็นได้ว่าสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นวรรณคดีที่มุ่งเน้นเนื้อหาสาระเรื่องการทำศึกสงครามด้วยการใช้สติปัญญา คิดสร้างกลลวงต่าง ๆ เพื่อเอาชนะฝ่ายตรงข้าม ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ที่มุ่งเน้นเรื่องลักษณะของวีรบุรุษที่ต้องมีความเฉลียวฉลาด มีสติปัญญาในการคิดสร้างกลอุบายต่าง ๆ เพื่อเอาชนะศัตรูที่คอยสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชน

นอกจากนั้นยังใช้กลวิธีการสร้างแนวคิดโดยมุ่งเน้นอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ให้อารมณ์ความรู้สึกมากำหนดแนวคิด จะเห็นได้ว่านอกจากผู้อ่านจะเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ผู้อ่านยังเกิดอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ซึ่งผู้แต่งสามก๊กทั้งสองฉบับได้นำมากำหนดแนวคิด เช่น ผู้อ่านจะเกิดความรู้สึกรัก และสงสารเล่าปีเพราะเป็นคนที่มีจิตใจโอบอ้อมอารี ซื่อสัตย์สุจริต แต่ต้องเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ หรือความรู้สึกเกลียดชังใจโหดที่เป็นคนมักใหญ่ใฝ่สูงและจิตใจโหดเหี้ยม

5. กลวิธีการเล่าเรื่อง

กลวิธีการเล่าเรื่องในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ผู้ประพันธ์ใช้กลวิธีการเล่าเรื่องที่เหมือนกันคือเล่าเรื่องโดยใช้สรรพนามบุรุษที่ 3 หรือผู้เล่าไม่ใช่ตัวละคร ซึ่งเป็นกลวิธีเล่าที่เหมาะสมเพราะไม่ซับซ้อน ง่ายแก่การทำความเข้าใจ เนื่องจากสามก๊กเป็นวรรณคดีที่มีเนื้อเรื่องยาว มีโครงเรื่องย่อยและเหตุการณ์ต่าง ๆ มากมาย นอกจากนั้นผู้เล่ายังสอดแทรกความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ ตัวละครหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ภายในเรื่อง ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

6. กลวิธีการนำเสนอ

จากการศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการนำเสนอผลงานในสามก๊กฉบับเจ้าพระยา

พระคลัง (หน) กับสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ พบว่ามีความเหมือนและแตกต่างกัน กล่าวคือ สามก๊กทั้งสองใช้กลวิธีการนำเสนอด้วยการพรรณนาและการบรรยาย กลวิธีการนำเสนอด้วยบทสนทนาเหมือนกัน แต่แตกต่างกันคือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะใช้กลวิธีการนำเสนอด้วยบทสนทนาสลับกับการพรรณนาและบรรยาย ขณะที่ในสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ มีกลวิธีการนำเสนอด้วยบทสนทนาประกอบการใช้ภาพการ์ตูนเป็นหลัก และใช้กลวิธีการนำเสนอด้วยภาพการ์ตูนประกอบคำบรรยายของผู้เขียน นอกจากนี้ยังใช้กลวิธีการนำเสนอด้วยภาพการ์ตูนโดยไม่มีการบรรยายหรือบทสนทนาประกอบเพื่อเสนอภาพเหตุการณ์หรือตัวละคร รวมทั้งเสนอรูปร่างหน้าตาของตัวละคร ในขณะที่สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะใช้การพรรณนาและบรรยายในการนำเสนอ ซึ่งลักษณะการใช้ภาพการ์ตูนสื่อเรื่องราวต่าง ๆ นั้นจะมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของภาพการ์ตูนในเรื่องของลายเส้น กรอบภาพที่สื่อความหมายแก่ผู้อ่าน ดังที่ได้กล่าวรายละเอียดในบทที่ 5

อภิปรายผลการวิจัย

เนื่องจากสามก๊ก ซึ่งเป็นพงศาวดารจีนที่ได้รับความนิยมจากคนทั่วโลกจึงได้รับการถ่ายทอดและเผยแพร่ไปยังประเทศต่าง ๆ กว่า 10 ประเทศ ด้วยนักประพันธ์ที่มีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างและใช้รูปแบบการนำเสนอที่เหมือนและแตกต่างกันออกไป โดยสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) นั้นกล่าวได้ว่าเป็นสามก๊กฉบับแรกที่ถ่ายทอดเป็นภาษาไทยเพราะพระบาทสมเด็จพระยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาพระคลัง (หน) อำนวยการแปลเรื่องสามก๊ก โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เป็นประโยชน์ทางการเมืองการปกครองในประเทศและเป็นตำราพิชัยสงคราม ซึ่งจะเห็นได้จากโครงเรื่องที่ผู้ประพันธ์ได้เสนอเรื่องราวของการต่อสู้แย่งชิงอำนาจของเหล่าขุนนางและเชื้อพระวงศ์ การใช้สติปัญญาคิดกลอุบายและยุทธวิธีการรบต่าง ๆ เพื่อหวังชัยชนะ และมีแนวคิดสำคัญในเรื่อง คือ ยุทธวิธีการทำสงครามเพื่อปกป้องและรักษาประเทศนั้นจะต้องอาศัยทั้งกำลังพลที่มีความจงรักภักดีและกำลังสติปัญญาของนักปกครองที่มีคุณธรรมจริยธรรม โครงเรื่องและแนวคิดดังกล่าวมีความสอดคล้องกับคำกล่าวของกรมพระยาดำรงราชานุภาพ (2543. หน้า 13) ที่ทรงกล่าวไว้ว่า "...เพราะทรงพระราชดำริเห็นว่า เป็นหนังสืออันสมควรแปลไว้เพื่อประโยชน์ราชการบ้านเมือง" และสอดคล้องกับผู้สนใจศึกษา

สามก๊กหลายท่านที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการแปลสามก๊กฉบับภาษาไทยว่า อาจจะเป็นเพราะพระเจ้าแผ่นดินทรงเล็งเห็นประโยชน์ที่จะเผยแพร่กลยุทธ์และไหวพริบทางการทหารเพื่อทันกับความจำเป็นสำหรับการทัพกับพม่า (สมพันธ์ เลขะพันธุ์, 2523. หน้า 82) หรืออาจจะทรงมีพระราชประสงค์จะปลูกฝังความสามัคคีให้เกิดขึ้นในเมืองไทยขณะนั้น เพราะก่อนสมัยของพระองค์คนไทยแบ่งเป็นก๊กเป็นเหล่าถึงห้าก๊ก (สมพร มั่นตะสูตร, 2524. หน้า 31). ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับความจงรักภักดีในสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นการแสดงความจงรักภักดีต่อตัวบุคคลโดยไม่ได้มุ่งเน้นความจงรักภักดีต่อราชวงศ์ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ พัชรินทร์ อนันต์ศิริวัฒน์ ที่กล่าวว่า "เจ้าพระยาพระคลัง (หน) แปลเรื่องสามก๊กในขณะที่สภาพบ้านเมืองยังระส่ำระสายด้วยภัยสงคราม อีกพระมหากษัตริย์เพิ่งจะปราบดาภิเษกเป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรี โดยที่พระองค์ก็ได้สืบเชื้อสายมาจากราชวงศ์ก่อน... จึงมีการเปลี่ยนแปลงให้เป็นการเน้นที่ความจงรักภักดีต่อตัวบุคคลที่จะเป็นพระมหากษัตริย์แทนเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นไปในทางการเมืองของไทยในขณะนั้น" (2546. หน้า 12)

ถึงแม้ว่าสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) จะมีจุดประสงค์ในการประพันธ์เพื่อใช้เป็นตำราพิชัยสงครามและประโยชน์ทางการเมืองแต่ด้วยความโดดเด่นในด้านการใช้สำนวนภาษาเรียบเรียงได้อย่างไพเราะเรียบง่ายและอ่านเข้าใจง่าย ดังคำกล่าวของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ (2543. หน้า 31) ที่ว่า "ในบรรดาหนังสือเรื่องพงศาวดารจีนที่ได้แปลเป็นภาษาไทย นับถือกันว่าสำนวนหนังสือสามก๊กดีกว่าเรื่องอื่น ด้วยใช้ถ้อยคำและเรียงความเรียบร้อยสม่าเสมออ่านเข้าใจง่าย..." และได้รับการยกย่องจากวรรณคดีสโมสรให้เป็นยอดความเรียงเรื่องนิทาน

ส่วนสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เป็นที่นิยมในญี่ปุ่นดังคำกล่าวของ อังคณา รัตนจันทร์ ผู้แปลสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เป็นภาษาไทย "...ความนิยมจากผู้อ่านในประเทศญี่ปุ่นที่มีสูงมากจนต้องพิมพ์ซ้ำกว่า 50 ครั้ง และยอดพิมพ์มาแล้วกว่า 42 ล้านเล่ม" (ม.ป.ป., หน้าคำนำ) เมื่อถูกถ่ายทอดเป็นภาษาไทยก็ได้รับความนิยมจากเยาวชนไทยเช่นกัน

สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ จะมีโครงเรื่องที่เน้นการต่อสู้ของเล่าปี่เพื่อกอบกู้ราชวงศ์อู่ เรื่องราวสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ จึงเป็นสามก๊กฉบับประวัติจ๊กก๊ก เพราะเป็นโครงเรื่องของจ๊กก๊กที่ต่อสู้กับก๊กอื่น ๆ แต่ท้ายที่สุดก็ต้องล่มสลาย ผู้แต่งมีจุดประสงค์ที่จะถ่ายทอดเรื่องราวของวีระบุรุษเพื่อให้ข้อคิดในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์และความจงรักภักดีให้เยาวชนที่สนใจศึกษาเรื่องสามก๊กได้เรียนรู้และซึมซับ ดังคำกล่าวของผู้เขียนที่ว่า "ข้าพเจ้าตั้งใจว่าจะเขียนให้เด็ก ๆ อ่าน" (2537. เล่มที่ 60. ไม่มีเลขหน้า)

ในด้านรูปแบบการนำเสนอที่ผู้แต่งได้นำเสนอเรื่องราวสามก๊กในลักษณะภาพการ์ตูนนั้น เพื่อให้เด็กหรือเยาวชนได้ศึกษาเรื่องราวสามก๊กในรูปแบบที่ง่ายขึ้น ซึ่ง วิภา อุตมฉันทน์ ได้กล่าวไว้ว่า " คนที่ญี่ปุ่นพบว่าการ์ตูนมังงะ (การ์ตูนญี่ปุ่น) เร็วกว่าและง่ายกว่าการ์ตูนนวนิยาย" (2541. หน้า 121)

จากการศึกษาเปรียบเทียบสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และสามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ พบว่าสามก๊กทั้งสองฉบับนี้ได้ยึดเค้าเรื่องสามก๊กของล่อกวตงที่เห็นว่าเล่าปี่เป็นผู้ที่สืบเชื้อสายราชวงศ์อย่างถูกต้องและใจเ็นใจรักบุญ จึงส่งผลให้การนำเสนอตัวละครเอกเหมือนกัน กล่าวคือ ในสามก๊กทั้งสองฉบับจะยกย่องเล่าปี่ว่าเป็นผู้มีสติปัญญา มีความเมตตาอารี ยกย่องขงเบ้งว่าเป็นผู้มีสติปัญญาไหวพริบ ยกย่องกวนอูว่าเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ ยกย่องความเก่งกาจกล้าหาญในการรบของเตียวหุย และสามก๊กทั้งสองฉบับได้เสนอลักษณะของใจเ็นใจว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในด้านการปกครองและการรบแต่เป็นคนที่ทะเยอทะยาน และโหดเหี้ยม จึงกล่าวได้ว่าสามก๊กทั้งสองฉบับเป็นสามก๊กที่เข้าข้างเล่าปี่

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้สามก๊กทั้งสองฉบับจะมีความแตกต่างกันในด้านรูปแบบการนำเสนอ เนื่องจากผู้ประพันธ์มีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน แต่สามก๊กทั้งสองฉบับก็ได้รับความนิยมจากผู้อ่านเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ก็ด้วยความโดดเด่นในเรื่องของเนื้อหาที่เป็นเรื่องราวการใช้สติปัญญาต่อสู้ ซึ่งไหวพริบและความเก่งกาจในด้านการรบของตัวละคร ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ควบคู่ไปกับสนุกสนานเพลิดเพลิน ดังคำกล่าวของ มงคลชัย เหมรอด (2532. หน้า 30) ที่ได้สรุปเกียรติคุณของหนังสือสามก๊ก ไว้ว่า

1. ทำให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์ทางพงศาวดารจีน เพราะตัวละครในเรื่องขยายความในพงศาวดารจีน เป็นหลักฐานชัดเจนดีขึ้นมา จึงช่วยให้ผู้อ่านชอบอ่านพงศาวดารปนกันไปกับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

2. ตัวละครในเรื่องสามก๊กทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ และคติสอนใจนานับประการ
3. ได้รู้จักนิสัยของมนุษย์ร้อยแปดจำพวก
4. รู้จักชั้นเชิงไหวพริบ และอุบายยกย่อนซ่อนกลมากมาย

ฉะนั้นแม้ว่าสามก๊กทั้งสองฉบับจะถ่ายทอดจากภาษาจีนโดยชนต่างชาติต่างภาษา กัน และมีรายละเอียดบางส่วนที่แตกต่างกันก็ตาม อีกทั้งกลุ่มผู้อ่านยังแตกต่างกัน กล่าวคือ สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) มุ่งเน้นผู้อ่านที่เป็นผู้ใหญ่ ในขณะที่สามก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ เน้นผู้อ่านที่เป็นเยาวชน แต่ด้วยลักษณะร่วมกันดังกล่าวมาแล้วข้างต้น จึงส่งผลให้สามก๊กทั้งสองฉบับยังครองความนิยมแก่ผู้อ่านอย่างไม่เสื่อมคลาย

ข้อเสนอแนะ

1. ในปัจจุบันมีนักเขียนหลายท่านที่นำสามก๊กมาเรียบเรียงแต่งใหม่ด้วยรูปแบบและจุดมุ่งหมายในการนำเสนอที่แตกต่างกันไป ดังนั้นผู้ศึกษาเห็นว่าควรศึกษาสามก๊กในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ ศึกษาเปรียบเทียบสามก๊กฉบับต่าง ๆ ในด้านองค์ประกอบและกลวิธีการนำเสนอ
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) และสุกรมก๊กฉบับการ์ตูนของมิตสึเทรุ โยโกยามะ ในด้านการใช้ภาษา

